

UDSKRIFT
AF
ØSTRE LANDSRETS DOMBOG

DOM

Afsagt den 30. januar 2003 af Østre Landsrets 13. afdeling
(landsdommerne Ulla Rubinstein, Lisbet Wandel og Lisbeth Sjø-
berg (kst.)).

13. afd. a.s. nr. B-2458-00:

Tryg-Baltica Forsikring
Skadeforsikringsselskab A/S
(Advokat Ulrik Christrup)

mod

- 1) Den Sociale Ankestyrelse og
- 2) Arbejdsskadestyrelsen

(Kammeradvokaten ved advokat Henrik Nedergaard Thomsen)

procestilv.: A

(Advokat Jørgen Schouby)

Under denne sag, der er anlagt den 13. september 2000, har
sagsøgeren, Tryg-Baltica Forsikring, Skadeforsikringsselskab
A/S, nedlagt følgende påstande:

- I. De sagsøgte tilpligtes at anerkende, at sagsøgte 2 i
afgørelsen af 2. december 1994 i sagen med j.nr.
110959-2761/01/50/02 ikke traf afgørelse om at for-
længe fristen for genoptagelse af sagen om erstatning
for varigt mén.

- II. De sagsøgte tilpligtes at anerkende, at såfremt sagsøgte 2 i afgørelsen af 2. december 1994 i sagen med j.nr. 110959-2761/01/50/02 traf afgørelse om at forlænge fristen for genoptagelse af sagen om erstatning for varigt mén, da var denne afgørelse ugyldig.
- III. De sagsøgte tilpligtes at anerkende, at betingelserne for forlængelse af fristen for genoptagelse af sagen om erstatning for varigt mén i sagen med j.nr. 110959-2761/01/50/02 ikke var opfyldt på tidspunktet for sagsøgte 2's afgørelse af 2. december 1994.
- IV. Sagsøgte 1 tilpligtes at anerkende, at betingelserne for at genoptage sagen om erstatning for varigt mén i sagen med j.nr. 110959-2761/01/50/02, der senest var blevet afgjort ved sagsøgte 1's afgørelse af 7. juni 1995, ikke var opfyldt på tidspunktet for sagsøgte 1's afgørelse af 13. juni 2000.
- V. Sagsøgte 1 tilpligtes at anerkende, at betingelserne for at genoptage sagen om erstatning for erhvervsevnetab i sagen vedrørende A's
tilskadekomst den 15. august 1990 ikke var opfyldt på tidspunktet for sagsøgtes afgørelse af 29. juni 2001.
- VI. Sagsøgte 1 tilpligtes at anerkende, at
A's erhvervsevnetab i henhold til arbejdsskadeforsikringsloven ikke overstiger 15 %.

Sagsøgte 1) Den Sociale Ankestyrelse og sagsøgte 2) Arbejdsskadestyrelsen har over for sagsøgerens påstande I-III principalt nedlagt påstand om afvisning, subsidiært frifindelse.

Sagsøgte 1) Den Sociale Ankestyrelse har over for sagsøgerens påstande IV-VI nedlagt påstand om frifindelse.

Sagens nærmere omstændigheder

Den 15. august 1990 pådrog procestilvarslede, A, sig en arbejdsskade under arbejde på Solbjerg Stålvarefabrik A/S, som var forsikret hos Tryg-Baltica Forsikring, idet han under sit arbejde som specialarbejder tabte en motor ned på højre lår, hvorved han fik en flænge. Underbenets strækkesene blev herved overskåret.

Den 19. november 1991 traf Arbejdsskadestyrelsen afgørelser om, dels at A ikke ansås for at have pådraget sig varigt mén på 5 % eller derover, dels at hans erhvervsevne ikke ansås for at være nedsat med 15 % eller derover, hvorfor han ikke var berettiget til erstatning for varigt mén eller for tab af erhvervsevne efter lov om arbejdsskadeforsikring.

Vedrørende begge afgørelser var anført:

"...
Deres sag kan genoptages inden for 5 år, regnet fra styrelsens første afgørelse, hvis omstændighederne ændrer sig væsentligt.
..."

Den 27. marts 1992 stadfæstede Den Sociale Ankestyrelse afgørelserne, som var blevet påklaget af SID, Århus Fabrik for A.

Ved brev af 23. august 1993 anmodede SID, Århus Fabrik, på A's vegne Arbejdsskadestyrelsen om at genoptage sagen om mén og erhvervsevnetab.

Den 2. december 1994, traf Arbejdsskadestyrelsen afgørelse om, at man nu vurderede, at A havde pådraget sig et varigt mén på 8 %.

I afgørelsen var anført:

"...
Inden for de næste 5 år fra denne afgørelse kan Deres sag genoptages, hvis omstændighederne ændrer sig væsentligt.
..."

A klagede over afgørelsen, som den 7. juni 1995 blev stadfæstet af Den Sociale Ankestyrelse.

Arbejdsskadestyrelsen havde den 5. maj 1995 truffet ny afgørelse i sagen om tab af erhvervsevne og vurderet, at dette udgjorde 15 %.

I afgørelsen var anført bl.a.:

"...
Afgørelsen er truffet på grundlag af de sociale oplysninger, der er indhentet efter den tidligere afgørelse. Vi har lagt vægt på, at arbejdsskadens følger efter vores opfattelse kun svarende til 1/3 har været årsag til Deres arbejdsophør og overgang til førtidspension.
...

...
Inden for 5 år fra vores første afgørelse om erhvervsevnetab den 19.11.1991 kan Deres sag genoptages, hvis omstændighederne ændrer sig væsentligt.
..."

Denne afgørelse blev ikke påklaget.

Den 21. december 1994 havde Horsens Kommune tildelt A forhøjet almindelig førtidspension i medfør af lov om social pension § 14, stk. 3, nr. 1, med virkning fra 1. ja-

nuar 1995. Det fremgik af sagen, at A klagede over koncentrationsbesvær, smerter i nakken og ryggen, samt hovedpine.

Ved brev af 10. marts 1999 til Arbejdsskadestyrelsen begærede advokat Jørgen Schouby på vegne A sagen genoptaget, og den 2. februar 2000 meddelte Arbejdsskadestyrelsen til såvel advokat Schouby som til Tryg-Baltica Forsikring, at sagen var genoptaget.

Den 21. februar 2000 traf Arbejdsskadestyrelsen afgørelse, hvorefter man vurderede, at A's varige mén som følge af arbejdsskaden nu var 10 %.

I afgørelsen var anført:

"...
Inden for de næste 5 år fra vores første afgørelse den kan Deres sag genoptages, hvis omstændighederne ændrer sig væsentligt.
..."

Ved brev af 6. marts 2000 klagede Tryg-Baltica Forsikring over Arbejdsskadestyrelsens afgørelse, idet det blev anført bl.a.:

"...
Det er normal praksis for genoptagelse af skader efter udløbet af den 5 årige genoptagelsesfrist, at der skal være tale om en forværring på minimum 10 %.
..."

I afgørelse af 13. juni 2000 stadfæstede Den Sociale Ankestyrelse Arbejdsskadestyrelsens afgørelse. Det fremgår heraf blandt andet:

"...
Efter lovens § 34, stk. 1, kan erstatningsspørgsmål og godtgørelsesspørgsmål genoptages indenfor en

frist af 5 år fra første fastsættelse, hvis der er sket væsentlige ændringer af de forhold, der blev lagt til grund for fastsættelse. Fristen for genoptagelse kan forlænges inden udløbet af 5-års fristen. ...

Begrundelsen for genoptagelse af sagen er, at Arbejdsskadestyrelsen ved sin afgørelse af 2. december 1994 om ménerstatning forlængede fristen med 5 år fra afgørelsens dato. Herefter kan sagen genoptages inden den 2. december 1999, hvis der er sket en væsentlig ændring af de forhold, der blev lagt til grund for fastsættelse.

Ankestyrelsen har lagt vægt på, at der er anmodet om genoptagelse af sagen den 10. marts 1999 dvs. inden for den nævnte frist.

Ankestyrelsen har desuden lagt vægt på, at der er grundlag for forhøjelse af méngraden til 10 %.

Begrundelsen for forhøjelsen af méngraden til 10 % er, at der ved erklæring af 2. oktober 1999 er beskrevet objektive fund, der er sammenlignelige med den vejledende méntabel s. 30 "Læsion af forreste korsbånd med moderat skuffeløshed, moderat muskelsvind og/eller moderat bevægeindskrænkning", svarende til et mén på 10 %.

...

Grundlaget for afgørelsen:

...

Ved Arbejdsskadestyrelsens afgørelse har pågældende fået tilkendt godtgørelse for varigt mén svarende til 10 %, idet styrelsen har forhøjet méngraden med 2 %.

Ved afgørelsen om mén har Arbejdsskadestyrelsen lagt vægt på, at der er generelt forværrede gener i forhold til styrelsens sidste vurdering. Der er nu gener i form af øgede smerter, 3 cm. Astrofi af lårmuskulatur, nedsat gangdistance, let løshed og bøjemangel samt udtalt skurren. Kikkertundersøgelse har påvist slidgigtforandringer og tegn på ældre korsbåndslæsion i højre knæ. Smerter i nakke og ryg kan ikke ud fra en lægelig vurdering antages at have årsagssammenhæng med den oprindelige skade i 1990. Dette gør sig ligeledes gældende med tiltagende smerter fra venstre knæ, disse smerter kan

der ikke gives méngrad for, da det ikke er en direkte følge af arbejdsskaden.

Føleforstyrrelserne i højre ben kan ikke umiddelbart forklares ud fra skadens art og omfang. Dette har dog ikke selvstændig betydning for méngradsfastsættelsen.

...."

Den 22. juni 2000 meddelte Tryg-Baltica Den Sociale Ankestyrelse, at man var uenig i afgørelsen, idet man mente, at 5-års-fristen for genoptagelse skulle løbe fra Arbejdsskadestyrelsens første afgørelse den 19. november 1991, og at det var en fejl, at det i afgørelsen af 2. december 1994 var anført, at fristen for genoptagelse var forlænget, idet en forlængelse af 5-års-fristen forudsatte, at der var lægelige holdpunkter for at befrygte, at A's tilstand ville blive forværret efter 5-års-fristens udløb den 19. november 1996, hvilket ikke var tilfældet. Det anførtes videre, at en forværring af helbredstilstanden med 2% ikke var en væsentlig ændring af de forhold, der blev lagt til grund ved den første fastsættelse.

Den Sociale Ankestyrelse besvarede henvendelsen ved skrivelse af 6. juli 2000, hvori man fastholdt, at genoptagelsesfristen var blevet forlænget ved Arbejdsskadestyrelsens afgørelse af 2. december 1994. Det blev videre anført, at Tryg-Baltica Forsikring dengang kunne have påklaget afgørelsen om forlængelse, hvilket ikke skete. Vedrørende forhøjelsen af méngraden fra 8 % til 10 % er i skrivelsen anført:

"... hvorvidt der er sket en væsentlig ændring i de forhold, der blev lagt til grund ved Ankestyrelsens behandling af Tryg-Balticas klage over Arbejdsskadestyrelsens afgørelse om forhøjelse af méngraden fra 8 % til 10 % bemærkes, at Ankestyrelsens speciallægekonsulent i forbindelse med aktuelle sags behandling fandt, at der nu forelå et manifest muskelhenfald svarende til højre lårben, som udtryk

for, at benet spares i det daglige. Lægekonsulenten udtalte, at dette formentlig skyldes en betydende bruskegeneration på bagsiden af knæskallen. Denne er set artroskopisk, men gav ingen objektive manifestationer ved undersøgelse i 1994 bortset fra smerter. Af den seneste speciallægeerklæring af 2. oktober 1999 fra overlæge Rolf Ejsted fremgår det, at der var kraftig skurren og fortsat smerter. Der er tidligere beskrevet et slapt forreste korsbånd ved artroskopi, dette beskrives som en følge af traumet, skadelidte oplever da også knæsvigt. Klinisk kan løsheden ikke findes, men ved artroskopien er denne traumefølge konstateret, og den forstærkes ved svigtende muskelkontrol af det aktuelle ben. Lægekonsulenten har vurderet, at der således må være tale om en relativ forreste korsbåndsinufficiens, som er forstærket af det aktuelle muskelhenfald. Lægekonsulenten finder, at der således er sket en forværring imellem de 2 speciallægeerklæringer fra den 19. marts 1994 og den 2. oktober 1999. Skadelidtes mén er foreneligt men mén tabellen side 30: "Læsion af forreste korsbånd med moderat skuffeløshed, moderat muskelsvind og/eller moderat bevægeindskrænkning" svarende til en méngrad på 10 %.

På den baggrund samt på baggrund af, at en forhøjelse på 2 %, når udgangspunktet er en méngrad på kun 8 %, må betragtes som væsentlig, fandt ankemødet, at der konkret var grundlag for stadfæstelse af Arbejdsskadestyrelsens afgørelse".

Den 12. april 2000 havde Arbejdsskadestyrelsen sideløbende genoptaget erhvervsevnetabssagen og forhøjet procentsatsen til 35 %. Begrundelsen herfor var:

"...

Afgørelsen er truffet blandt andet på baggrund af ændret praksis efter højesteretsdommen i efteråret 1998. Styrelsen vurderer at selvom genoptagelsesansøgningen er indkommet efter udløbet af 5 årsfristen er der tale om ganske særlige omstændigheder, idet der er ydet 20 procent mere i erhvervsevnetab.

..."

Denne afgørelse blev påklaget af Tryg-Baltica Forsikring.

Den 29. juni 2001 traf Den Sociale Ankestyrelse afgørelse om, at erhvervsevnetabet skulle fastsættes til 25 %. Af afgørelsen fremgår blandt andet:

"Ankestyrelsen har ved afgørelsen lagt til grund, at De har følger efter arbejdsskaden i form af let nedsat bevægelighed i højre knæ samt nedsat kraft, muskelsvind og halten i højre ben. Det er desuden lagt til grund, at De har oplyst at have smerter i knæet med forværring ved belastning.

Ankestyrelsen har desuden lagt til grund, at Deres gener i venstre knæ, ryg og nakke ikke er en følge af arbejdsskaden.

Ankestyrelsen har på grundlag af den psykiatriske erklæring fra speciallæge Vagn Kristensen af 18. november 1994 til brug for Deres pensionssag lagt til grund, at der ikke er tale om psykotiske træk, men at De fremtræder med et personlighedssærpræg med bl.a. udadprojektion og affektpræg, som lægeligt antages at kunne være en reaktiv tilstand.

Ankestyrelsen vurderer på grundlag af sagens oplysninger om Deres psykiske symptomer, at overvejende sandsynlighed taler imod, at disse i fuldt omfang er en følge af arbejdsskaden. Ankestyrelsen har herved lagt vægt på, at det fremgår af ovennævnte erklæring, at De ifølge Deres egne oplysninger i forbindelse med krig i Deres hjemland har været udsat for svært traumatiserende oplevelser.

Ankestyrelsen har herefter lagt vægt på, at Deres øvrige helbredsforringelse, som ikke kan anses som en følge af arbejdsskaden, er indgået i pensionsvurderingen.

Ankestyrelsen har på det grundlag vurderet, at Deres langvarige sygemelding var en umiddelbar følge efter arbejdsskaden, men at Deres øvrige lidelser medvirkede til at vedligeholde Deres arbejdsophør og udløse overgang til førtidspension. Der er herved bl.a. lagt vægt på, at det fremgår af førtidspensionsskema C, at De angav koncentrationsproblemer som en hindring for boglig revalidering. Det fremgår desuden af førtidspensionsskema D, at De har smerter i ryg og nakke samt hovedpine.

Ankestyrelsen har således vurderet, at arbejdsskaden har medført nedsættelse af Deres erhvervsevne i et omfang på skønsmæssigt 25%.

...

Det bemærkes, at der ikke ses at være godtgjort sådanne ganske særlige omstændigheder, som er en betingelse for genoptagelse efter udløbet af 5-års fristen.

...

Ankestyrelsen har derimod vurderet, at der har været grundlag for forvaltningsretlig genoptagelse af Arbejdsskadestyrelsens tidligere afgørelse om erhvervsevnetab af 5. maj 1995. Ved denne afgørelse fandt Arbejdsskadestyrelsen, at arbejdsskadens følger kun svarende til 1/3 havde været årsag til Deres arbejdsophør og overgang til førtidspension. Der var ikke anført en nærmere begrundelse for dette skøn.

Ankestyrelsen har på grundlag af sagens oplysninger fundet det dokumenteret, at arbejdsskadens følger har haft en vis betydning for Deres arbejdsophør, således at der ikke ses at have været tilstrækkeligt grundlag for et fradrag i erstatningens størrelse svarende til 2/3.

..."

Om lovgrundlaget for afgørelsen hedder det:

"...

Efter almindelige forvaltningsretlige principper er der efter en konkret vurdering grundlag for genoptagelse af en sag, hvis der efter almindelige forvaltningsretlige regler har været tale om væsentlige mangler ved sagsbehandlingen, således at en ny vurdering måtte forventes at føre til et væsentligt ændret resultat."

Overlæge, dr. med. Benn Rønnow Duus har den 10. juni 2001 afgivet følgende udtalelse vedrørende erhvervsevnetabet:

"Aktuelle sag vedrører bedømmelsen af spørgsmålet om størrelsen af det aktuelle tab af erhvervsevne som følge af arbejdsskaden.

I. Erhvervsevnetab.

A. Hvorledes bedømmes funktionsbegrænsningen i forhold til erhverv og revalidering?

Vi beder om en beskrivelse af, i hvilket omfang arbejdsskadens følger har medført begrænsninger i evnen til at udføre arbejde.

Svar:

Skadelidte. fik ved arbejdsskaden en overrivning af muskulaturen over højre knæskal og dermed en kompromitteret bøjeevne i knæet.. Læsionen blev opereret med et kirurgisk øjensynligt godt resultat, som ikke afspejles i skadelidtes subjektive opfattelse. Der er efterfølgende foretaget to kikkertundersøgelser, hvorved der er konstateret en beskadigelse af brusken på højre knæskal. Det må lægges til grund, at denne skade er en følge af ulykkestilfældet (UT).

Ved undersøgelsen 021099 konstateres let nedsat bevægelighed, nedsat kraft, muskelsvind og halten, samt skurren bag knæskallen.

Skadelidte har efterfølgende fået smerter i venstre knæ, ryg og nakke. Disse gener kan ikke anses som en følge efter UT.

Funktionsbegrænsningen som følge af UT, vil alene relatere sig til knæbelastende erhverv, hvorimod skadelidte vil kunne varetage enhver form for stillesiddende ikke-bogligt arbejde, som f.eks. montagearbejde. Det samme er gældende for så vidt angår begrænsningen i forhold til revalidering. Det fremgår da også af førtidspensionsskema C, at revalidering er opgivet på grund af ansøgerens konkurrerende lidelse, herunder særligt koncentrationsbesværet, som må tilskrives hans tidligere oplevelser i Iran samt ansøgerens manglende motivation.

B. Hvilke lidelser indgår ved pensionsvurderingen, og hvilke lidelser skal henføres til følgerne efter arbejdsskaden?

Er det ortopædiske sygdomsbillede og de deraf følgende begrænsninger i arbejdsevnen efter lægelig vurdering indgået med passende vægt i pensionstilkendelsen?

Svar:

Ved pensionsvurderingen indgår dels følger efter UT, dels ryg- og nakkesmerter og men herudover indgår skadelidtes gener som følge af hans tidligere oplevelser også jf. ovenfor, idet dette synes, at være den væsentligste årsag til at revalidering opgives. Det er således min opfattelse, at følgerne efter det anerkendte UT kun i mindre omfang kan begrunde pensionering og jeg finder derfor, at følgerne af det anerkendte UT, indgår med for stor vægt i pensionstilkendelsen."

Overlæge, dr. med. Benn Rønnow Duus, har som vidne forklaret, at han er overlæge i ortopædkirurgi. Han har siden 1994 været konsulent for Arbejdsskadestyrelsen. Der er i nærværende sag tale om en relativ sjælden skade, som han dog er velkendt med fra sit øvrige arbejde. Konsulentudtalelsen af 10. juni 2001 er udarbejdet alene på grundlag af skriftligt materiale, og han har således aldrig set **A**. Efter hans opfattelse er der lagt for stor vægt på knæskaden, idet

A's samlede sygdomsbillede er præget af posttraumatisk stress-syndrom efter hans oplevelser i Iran. Knæproblemerne har dog vægt i det samlede billede, hvilket kan ses af revalideringsforløbet. Der er en funktionsnedsættelse på grund af knæskaden. Efter det for ham oplyste, var der ikke problemer med knæet forud for arbejdsskaden. I udtalelsen er der lagt vægt på, at der er en rimelig sammenhæng mellem de subjektive klager og de objektive fund.

Procedure

Sagsøgeren har for så vidt angår de sagsøgtes afvisningspåstand vedrørende påstandene I - III anført, at sagsøgeren er berettiget til at få afgørelsen af 2. december 1994 om forlængelse af fristen for genoptagelse prøvet.

Arbejdsskadestyrelsen traf afgørelsen og Den Sociale Ankestyrelse burde af egen drift have taget stilling til spørgsmålet, idet der ikke var anført nogen begrundelse for forlængelse af fristen. Afgørelsen kan som følge af, at den ikke er begrundet, til enhver tid prøves ved domstolene. Spørgsmålet bør i hvert fald påkendes i forhold til Arbejdsskadestyrelsen.

Ad realiteten

Vedrørende ménerstatning

Påstand I

Sagsøgeren har gjort gældende, at Arbejdsskadestyrelsens passus om fristforlængelse i afgørelsen af 2. december 1994 beror på en fejl, idet Arbejdsskadestyrelsen ikke har truffet en afgørelse om forlængelse. Dette underbygges af, at der ikke er anført nogen begrundelse, og at det er besynderligt, at fristen blev forlænget med lige netop 5 år, som er den oprindelige, lovbestemte forældelsesregel, samt at Arbejdsskadestyrelsen den 21. februar 2000 nævner en frist fra første afgørelse og ikke fra den 2. december 1994 og således lægger til grund, at fristen ikke har været forlænget.

Påstand II

Sagsøgeren har i forhold til påstand I subsidiært gjort gældende, at afgørelsen om fristforlængelse er ugyldig på grund af manglende begrundelse, jf. forvaltningsloven § 22. Der er tillige tale om en væsentlig mangel ved afgørelsen, idet en forlængelse af fristen må antages at forudsætte, at der ved forlængelsen den 2. december 1994 var grundlag for at antage, at der ville ske en forværring af skadelidtes tilstand efter 5-års-fristens udløb den 19. november 1996. Arbejdsskadestyrelsen har ingen overvejelser gjort sig herom, ligesom der ikke foreligger nogen lægekonsulentudtalelser i så henseende.

Påstand III

Sagsøgeren har mere subsidiært gjort gældende, at betingelserne for at forlænge fristen ikke var opfyldt. Bevisbyrden herfor påhviler Arbejdsskadestyrelsen, idet det er Arbejdsskadestyrelsen, som skulle anføre kriterierne for, at der var grundlag for forlængelse af fristen.

Påstand IV

Sagsøgeren har anført, at da den første afgørelse blev truffet den 19. november 1991, udløb fristen for genoptagelse den 19. november 1996, og der var således ikke hjemmel til at genoptage sagen som sket.

Skulle fristen være blevet forlænget, var betingelserne for genoptagelse af sagen alligevel ikke opfyldt, fordi der ikke var sket en forværring af A's tilstand siden den 2. december 1994.

Selv om det lægges til grund, at der var sket en forværring af hans tilstand, således at méngraden var 10 % og ikke 8 %, er der ikke tale om en væsentlig ændring af de faktiske forhold, der lå til grund for den første afgørelse. Undergrænsen for genoptagelse bør være en ændring på 5 %.

Vedrørende erhvervsevnetabs erstatning

Påstand V

Sagsøgeren har gjort gældende, at der ikke var grundlag for at genoptage sagen, idet 5-årsfristen var udløbet den 19. november 1996 og ikke var blevet forlænget.

Der var herefter alene mulighed for genoptagelse i medfør af den dagældende arbejdsskadeforsikringslovs § 29, hvis der forelå ganske særlige omstændigheder. Parterne er enige om, at dette ikke er tilfældet i nærværende sag.

Der er ikke grundlag for genoptagelse efter almindelige forvaltningsretlige regler. Der er her tale om en partstvist, hvor en forvaltningsakt, der er begunstigende for A

er bebyrdende for Tryg-Baltica Forsikring. Det er derfor det klare udgangspunkt, at sagen ikke kan genoptages, idet "indretningssynspunktet" er meget væsentligt, ikke mindst henset til at 5-års fristen var udløbet. Tryg-Baltica Forsikring har indrettet sin reservehensættelse ud fra den forudsætning, at der ikke ville komme yderligere krav efter 5-års fristens udløb.

Afgørelsen af 5. maj 1995, der ikke er påklaget, var begrundet. Afgørelsen var ikke åbenbart urigtig, og sagen kunne derfor ikke genoptages. Skulle der ske genoptagelse, måtte dette i hvert fald forudsætte, at der med sikkerhed nu kunne træffes en rigtigere afgørelse, og denne betingelse er ikke opfyldt, idet der alene foreligger en forskellig skønsmæssig opfattelse hos de sagsøgte af samme faktum. Hertil kommer, at vidnet Duus' forklaring nærmere støtter resultatet 15% end 25% eller 35%.

Påstand VI

Subsidiært har sagsøgeren gjort gældende, at A's erhvervsevnetab højst udgør 15 %, som fastsat i afgørelsen af 5. maj 1995. Han fandt ikke selv anledning til at påklage afgørelsen af 5. maj 1995, og der er intet grundlag for en forhøjelse, blandt andet under hensyn til, at A's problemer med ryg og nakke var en væsentlig årsag til, at han blev tilkendt førtidspension, jf. også herved vidnet Duus' forklaring.

De sagsøgte har til støtte for afvisningspåstanden over for sagsøgerens påstande I - III anført, at disse påstande i realiteten er anbringender til støtte for sagsøgerens påstand IV.

Ad realiteten

Vedrørende ménerstatning

Påstandene I-III

De sagsøgte har til støtte for frifindelsespåstanden indledningsvis anført, at den klare ordlyd af Arbejdsskadestyrelsens afgørelse af 2. december 1994 ikke efterlader nogen tvivl om, at fristen for genoptagelse blev forlænget med 5 år fra afgørelsen.

De sagsøgte har videre anført, at de ikke er rette sagsøgte. Arbejdsskadestyrelsens afgørelse af 2. december 1994 blev stadfæstet i sin helhed af Den Sociale Ankestyrelse den 7. juni 1995, hvorfor Arbejdsskadestyrelsen ikke er part i sagen. Den Sociale Ankestyrelse er heller ikke part i sagen, idet ankestyrelsen ved sin afgørelse af 7. juni 1995 som følge af sagsøgerens manglende påklage af fristforlængelsen ikke traf afgørelse vedrørende dette spørgsmål men blot måtte konstatere fristforlængelsen som et faktum.

De sagsøgte har endvidere gjort gældende, at sagsøgeren ved at undlade af påklage fristforlængelsen i afgørelsen af 2. december 1994, som følge af passivitet har fortabt alle indsigelser imod fristforlængelsen, herunder også indsigelsen om, at afgørelsen ikke indeholder en begrundelse.

De sagsøgte har endelig gjort gældende, at en manglende begrundelse ikke i sig selv medfører ugyldighed, idet det tillige må kræves, at der er tale om en væsentlig mangel, og det er der ikke, når henses til at afgørelsen havde fornøden hjemmel i arbejdsskadeforsikringslovens § 29, stk. 1, ud fra de da foreliggende lægelige oplysninger.

Påstand IV

Den Sociale Ankestyrelse har til støtte for frifindelsespåstanden anført, at da fristen for genoptagelse ifølge afgørelsen af 2. december 1994 var forlænget med 5 år, blev anmodningen om genoptagelse den 10. marts 1999 indgivet rettidigt. Ifølge de lægelige oplysninger på tidspunktet for afgørelsen den 13. juni 2000 var de omstændigheder, der havde været bestemmende for den tidligere fastsættelse af erstatningen, væsentlig ændret, og betingelsen for genoptagelse i arbejdsskadeforsikringslovens § 29, stk. 1, var derfor opfyldt. Det må i denne forbindelse lægges til grund, at en forværring på 2% er tilstrækkelig.

Påstand V og VI

Den Sociale Ankestyrelse har til støtte for frifindelsespåstanden anført, at efter almindelige forvaltningsretlige regler kan en sag genoptages administrativt, hvis en ny vurdering må forventes at føre til et væsentligt ændret resultat. Såfremt ankestyrelsen var afskåret fra at genoptage sagen ud fra dette princip, ville skadelidte ^A være henvist til at anlægge sag ved domstolene for at få ændret den tidligere truffne afgørelse vedrørende erhvervsevnetabets omfang til det materialt rigtige resultat.

Det må i øvrigt lægges til grund, at der i partstvister kan ske genoptagelse af sager til skade for forsikringsselskaber i ret vidt omfang, når skadelidte begunstiges. Der kan i den forbindelse ikke lægges særlig vægt på forsikringsselskabers "indretningshensyn".

En forværring af erhvervsevnetabet fra 15 % til 25 % indebærer en så væsentlig ændring, at betingelsen for genoptagelse er opfyldt.

Ankestyrelsen har under indtryk af Højesterets dom af 3. september 1998 i sag II 159/1997, gengivet i UFR 1998, side 1627, ved sin afgørelse af 29. juni 2001 vurderet, at man ikke kunne løfte bevisbyrden efter arbejdsskadeforsikringslovens § 13, for at arbejdsskadens følger kun svarende til 1/3 havde været årsag til skadelidtes arbejdsophør og overgang til førtidspension, og har efter sagens oplysninger videre skønnet, at erhvervsevnetabet som følge af arbejdsskaden andrager 25 %. Det gøres gældende, at der ikke er grundlag for at tilsidesætte den foretagne sagkyndige bedømmelse af erhvervsevnetabet.

Landsrettens begrundelse og resultat

Vedrørende ménerstatning

Påstandene I - IV

Da landsretten finder, at sagsøgerens påstande I-III reelt er anbringender til støtte for påstand IV, afvises det at tage påstandene I-III under påkendelse.

Vedrørende de nævnte anbringender bemærkes, at det af den klare ordlyd i Arbejdsskadestyrelsens afgørelse af 2. december 1994 følger, at der ved afgørelsen blev fastsat en ny frist på 5 år for genoptagelse af sagen vedrørende fastsættelse af ménerstatning som følge af arbejdsskaden.

Afgørelsen af 2. december 1994 blev ikke anket af sagsøgeren, som efter det foreliggende heller ikke reagerede på Arbejdsskadestyrelsens meddelelse af 2. februar 2000 til parterne om, at sagen var genoptaget, men først fremsatte indsigelse under anke af Arbejdsskadestyrelsens ændringsafgørelse af 21. februar 2000.

Ved at forholde sig passiv i den tid, der således er hengået, findes sagsøgeren at have fortabt sin ret til at fremsætte indsigelser imod fristforlængelsen, og der ses derfor bort fra de nævnte indsigelser ved sagens afgørelse.

Vedrørende forhøjelsen af méngraden fra 8 % til 10 % finder landsretten på baggrund af oplysningerne i Den Sociale Ankestyrelses afgørelse af 13. juni 2000 og i den uddybende skrivelse af 6. juli 2000, at de omstændigheder, der var bestemmende for fastsættelsen af ménerstatning i den tidligere afgørelse af 2. december 1994, havde forandret sig væsentligt ved afgørelsen af 13. juni 2000, og at betingelsen for genoptagelse af sagen derfor var opfyldt.

Den Sociale Ankestyrelses frifindelsespåstand over for sagsøgerens påstand IV tages derfor til følge.

Vedrørende erhvervsevnetabs erstatning

Påstandene V-VI

Landsretten finder ikke grundlag for at tilsidesætte det af Den Sociale Ankestyrelse ved afgørelsen af den 29. juni 2001 udøvede skøn, hvorefter erhvervsevnetabet af de i afgørelsen anførte grunde er vurderet til 25 %, ligesom det tiltrædes, at den ændrede vurdering af erhvervsevnetabets omfang giver tilstrækkeligt grundlag for en forvaltningsretlig genoptagelse af sagen.

Den Sociale Ankestyrelses frifindelsespåstand over for sagsøgerens påstande V og VI tages derfor til følge.

T h i k e n d e s f o r r e t :

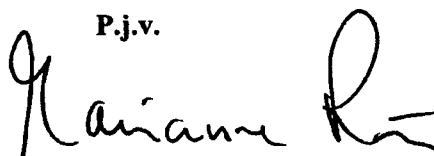
Den Sociale Ankestyrelse og Arbejdsskadestyrelsen frifindes.

Inden 14 dage betaler Tryg-Baltica Forsikring Skadeforsikrings-selskab A/S 30.000 kr. i samlede sagsomkostninger til Den Sociale Ankestyrelse og Arbejdsskadestyrelsen.

(Sign.)

— — —
Udskriftens rigtighed bekræftes. Østre Landsrets kontor, den 30/1-2003

P.j.v.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Marianne Rou', with a stylized flourish at the end.

Marianne Rou
Sektionsleder